

Aarhus Kommune
Borgmesterens Afdeling
jura@ba.aarhus.dk

Dato: 04-12-2025
Enhed: Kommunalret
Sagsbeh.: Signe Grandt Adersen
Koordineret med:
Sagsnr.: 2025 - 11204
Dok. nr.: 4547409

Dispensation og stadfæstelse af ændringer af Aarhus Kommunes styrelsesvedtægt

Ved e-mail af 26. november 2025 har Aarhus Kommune anmodet Indenrigs- og Sundhedsministeriet om at godkende ændringer i kommunens styrelsesvedtægt. Det fremgår af henvendelsen, at ændringerne er vedtaget ved 1. behandling af Aarhus Byråd den 25. november 2025. Aarhus Kommune har efterfølgende oplyst, at ændringerne er vedtaget ved 2. behandling den 3. december 2025.

1. Ændringer af styrelsesvedtægten

Vedtægtsændringen angår udvidelse af magistraten med et nyt medlem uden portefølje, vederlæggelse af dette medlem, nedsættelse af et nyt fast udvalg, harmonisering af vederlagene for udvalgsformænd på tværs af alle de faste udvalg og fastsættelse af vederlag til næstformanden for børne- og ungeudvalget.

Ændringen af Aarhus Kommunes styrelsesvedtægt indebærer en forlængelse for den kommende funktionsperiode af den dispensation, som kommunen tidligere er meddelt ved det daværende Økonomi- og Indenrigsministeriums breve af 26. august 2013 og 10. november 2017 og det daværende Indenrigs- og Boligministeriums brev af 11. november 2021, til at udvide magistraten med medlemmer uden portefølje. Dispensationerne er offentliggjort på Indenrigs- og Sundhedsministeriets resumédatabase 13.1.7 og 21.1.6. De tidligere meddelte dispensationer angår udvidelse af magistraten med tre medlemmer, der ikke ligesom borgmesteren og de øvrige fem medlemmer af magistraten har selvstændig del i den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender og i den administrative ledelse af kommunens anliggender, samt vederlæggelse af de tre nævnte medlemmer af magistraten. Det fremgår af den fremsendte ændring af styrelsesvedtægten, at kommunen for den kommende funktionsperiode ønsker at udvide denne ordning, således at der fremover vil være fire medlemmer af magistraten, der ikke har selvstændig del i den umiddelbare forvaltning og i den administrative ledelse.

Aarhus Kommune ønsker derudover, at styrelsesvedtægten ændres, så det nye fjerde medlem af magistraten uden porteføljeansvar – på lige fod med de eksisterende tre magistratsmedlemmer uden porteføljeansvar – skal modtage et vederlag svarende til 10 pct. af borgmesterens vederlag, jf. § 17, jf. § 5, stk. 5, i styrelsesvedtægten.

På samme tid ønsker Aarhus Kommune at ændre styrelsesvedtægten, således at byrådet udover de eksisterende faste udvalg nedsætter et Natur- og Klimaudvalg, der ifølge indstillingen til byrådet skal varetage en del af de opgaver, der på nuværende tidspunkt er placeret hos Teknisk Udvalg. Teknisk Udvalg ændrer derudover navn til By- og Planudvalget.

Endvidere ønsker Aarhus Kommune en harmonisering af vederlagene til formændene for de faste udvalg, således at alle formænd – herunder formanden for det nye Natur- og Klimaudvalg – skal modtage 6 2/3 pct. af borgmestervederlaget, jf. § 14, stk. 1, i styrelsesvedtægten.

Endelig ønsker Aarhus Kommune, at næstformanden for børne- og ungeudvalget skal modtage et vederlag svarende til 10 pct. af borgmesterens vederlag, jf. § 14, stk. 3, i styrelsesvedtægten.

2. Forlængelse af dispensation og udvidelse af magistraten samt vederlæggelse af det nye medlem

Aarhus Kommune har oplyst følgende vedrørende den ønskede forlængelse af dispensationen og samtidige udvidelse af magistraten med et ekstra medlem, der ikke har selvstændig del i den umiddelbare forvaltning og i den administrative ledelse af kommunens anliggender:

”Baggrunden for udvidelsen af Magistraten skyldes, at der er et ønske om at sikre, at der kan indgå flere mindre partier i Magistratens arbejde. Der er overordnet opbakning til den udvidede magistrat. Den udvidede magistrat styrker generelt vidensgrundlaget, fordi flere – herunder også særligt mindre partier – får øget indsigt i de politiske sager. Denne viden er både en fordel for partierne i den efterfølgende behandling i byrådet og for rådmændene, der får kvalificeret deres sager gennem bredere perspektiver og drøftelser. Behandlingen i magistraten modvirker samtidig misforståelser, især blandt partier, der ikke er repræsenteret i det faste udvalg på den relevante rådmands område.”

Dette indebærer en ændring af § 17 i Aarhus Kommunes styrelsesvedtægt.

Det fremgår af ændringen af styrelsesvedtægten, at der ikke foretages øvrige ændringer af bestemmelsens ordlyd udover udvidelsen af antallet af medlemmer af magistraten og forlængelsen af den midlertidige bestemmelse for den kommende funktionsperiode.

Bestemmelsen i Aarhus Kommunes styrelsesvedtægt får således følgende ordlyd:

”§ 17. I valgperioden 1. januar 2026 til og med 31. december 2029 affattes § 5 og § 11, stk. 4, som følger:

§ 5. Borgmesteren og ni yderligere magistratsmedlemmer vælges som medlemmerne af magistraten af byrådet på det konstituerende møde ved et samlet forholdstalsvalg efter reglerne i styrelsesloven § 65, stk. 5. Styrelseslovens § 65, stk. 6 og 7, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Umiddelbart efter at valg af magistratsmedlemmer har fundet sted, udpeger hver af de valggrupper inden for byrådet, der har fået valgt en eller flere magistratsmedlemmer, en stedfortræder for hver enkelt af de af gruppen valgte magistratsmedlemmer.

Stk. 3. I umiddelbar forlængelse af byrådets konstituerende møde afholder Magistraten et konstituerende møde, hvori de fem først valgte magistratsmedlemmer i den orden, hvori de er valgt, bestemmer, hvilken magistratsafdeling de ønsker at forestå, bortset fra Borgmesterens Afdeling. De pågældende tituleres rådmænd.

Stk. 4. Borgmesteren og de fem rådmænd oppebærer vederlag i overensstemmelse med den til enhver tid gældende bekendtgørelse om vederlag m.v. til kommunale hverv.

Stk. 5. De øvrige fire magistratsmedlemmer oppebærer et vederlag, som udgør 10 % af borgmesterens vederlag.

Stk. 6. § 15 i bekendtgørelse om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv finder ikke anvendelse på magistratsmedlemmer omfattet af stk. 5 ovenfor.

§ 11. ...

Stk. 4. Borgmester og rådmænd kan ikke have sæde i faste udvalg."

I den anledning skal Indenrigs- og Sundhedsministeriet meddele, at ministeriet herved i medfør af § 65 c, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024 med senere ændringer, forlænger den i 2021 meddelte dispensation, der fremgår af § 17 i Aarhus Kommunes styrelsesvedtægt, således at dispensationen gælder for valgperioden 2026- 2029. Indenrigs- og Sundhedsministeriet meddeler i den forbindelse ligeledes dispensation til, at antallet af magistratsmedlemmer, der ikke har selvstændig del i den umiddelbare forvaltning og den administrative ledelse af kommunens anliggender, udvides fra tre til fire, og at det nye fjerde magistratsmedlem uden porteføljeansvar – på lige fod med de tre eksisterende magistratsmedlemmer uden porteføljeansvar – skal modtage et vederlag på 10 pct. af borgmesterens vederlag.

Dispensationen omfatter en fravigelse af magistratsstyreform, jf. § 64 i lov om kommunernes styrelse, og af § 15 og § 19, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1325 af 13. november 2025 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har som anført ved ministeriets tidligere meddelte dispensationer ved beslutningen herom bl.a. lagt vægt på, at den ændrede styreform, der følger af dispensationen, ikke giver anledning til uklarhed i opgave- og kompetenceafgrænsningen mellem de politiske organer i kommunen. For så vidt angår udvidelsen af antallet af magistratsmedlemmer har Indenrigs- og Sundhedsministeriet endvidere lagt vægt på, at udvidelsen ikke medfører en uforholdsmæssig fordeling af henholdsvis antallet af magistratsmedlemmer, der har selvstændig del i den umiddelbare forvaltning og den administrative ledelse af kommunens anliggender, og antallet af magistratsmedlemmer, der ikke har del heri.

Samtidig noterer ministeriet sig, at hensigten med udvidelsen af antallet af magistratsmedlemmer er at sikre en mere ligelig repræsentation af byrådets partier i Magistraten. Hertil kommer, at ordningen fortsat vurderes positivt.

Bestemmelsen om dispensationen i styrelsesvedtægtens § 17 skal som hidtil være indeholdt i et særskilt kapitel i styrelsesvedtægten med overskriften "Midlertidige bestemmelser".

Indenrigs- og Sundhedsministeriet stadfæster samtidig med virkning fra den 1. januar 2026 de ændringer af styrelsesvedtægten, som vedrører dispensationen.

3. Nedsættelse af nyt fast udvalg

Det fremgår af ændringen af styrelsesvedtægten, at byrådet vil nedsætte et nyt fast udvalg, der benævnes Natur- og Klimaudvalget, og at det nuværende Tekniske Udvalg fremover vil benævnes By- og Planudvalget. Ændringen indebærer, at Aarhus Byråd fremover nedsætter syv faste udvalg mod hidtil seks.

Aarhus Kommune har i den forbindelse oplyst følgende:

"Udvidelsen med et ekstra udvalg sker primært for at aflaste det nuværende stående udvalg (Teknisk Udvalg). Der har i 2025 været nedsat et midlertidigt udvalg, der har fokuseret på emner relateret til modtagelse af nyt byråd. En del af arbejdet omfattede en kortlægning af arbejdsbelastningen i faste udvalg, og en af konklusionerne var, at der skulle overvejes tiltag til at mindske presset på udvalget, der har dobbelt så meget mødeaktivitet som de øvrige udvalg og i indeværende byrådsperiode har haft seks gange så meget mødemateriale som det af de stående udvalg, der har mindst."

Aarhus Kommune har endvidere oplyst, at både Natur- og Klimaudvalget og By- og Planudvalget vil have et opgaveområde, der ligger inden for det myndighedsområde, som henhører under Magistratsafdelingen for Teknik og Miljø.

Derudover fremgår det af den ændrede styrelsesvedtægt, at "klima" tilføjes til opstillingen af de af kommunens anliggender, der henhører under Magistratsafdelingen for Teknik og Miljø.

Dette indebærer ændringer af §§ 8, 11 og 12 i Aarhus Kommunes styrelsesvedtægt, således at bestemmelserne får følgende ordlyd:

"§ 8. I overensstemmelse med nedenstående fordeling er den under Magistraten hørende umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender henlagt til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar inden for rammerne af de på årsbudgettet meddelte bevillinger og rådighedsbeløb samt de ved særlig beslutning bevilgede beløb i forbindelse med byrådets øvrige beslutninger og i overensstemmelse med regler m.v., der er fastsat af byrådet."

[...]

Magistratsafdelingen for Teknik og Miljø, der forestås af en rådmand

Herunder hører:

- » Planopgaver, arkitektonisk rådgivning, grundkøb og -salg m.v., byggesager og tilsyn med alment byggeri
- » Trafik, herunder kollektiv trafik, veje og stier samt parkeringskontrol
- » Klima
- » Natur- og miljøforvaltning
- » Ejendomsforvaltning
- » Brandvæsen
- » Entreprenørfunktioner, herunder bl.a. drift og anlæg af grønne områder samt vej- og kloakservice
- » Drikkevand og spildevand
- » Affald og varme

[...]

§ 11. Byrådet nedsætter i sit konstituerende møde umiddelbart efter valg af borgmester, viceborgmestre og Magistraten følgende faste udvalg:

- » Økonomi- og Erhvervsudvalget
- » Social- og Beskæftigelsesudvalget

- » By- og Planudvalget
- » Natur- og Klimaudvalget
- » Sundheds- og Omsorgsudvalget
- » Kulturudvalget
- » Børn og Unge-udvalget

Udvalgene består hvert af 7 medlemmer.

Stk. 2. Byrådet nedsætter i sit konstituerende møde et udvalg for besættelse af udvalg m.v., der afgiver indstilling til byrådet om valg af medlemmer til udvalg, bestyrelser og kommissioner m.v.

Stk. 3. Medlemmerne af de faste udvalg samt udvalget for besættelse af udvalg m.v. vælges af byrådets midte.

Stk. 4. Borgmester og rådmænd kan ikke have sæde i de faste udvalg.

Stk. 5. For så vidt angår de 7 faste udvalg, finder styrelseslovens regler om en samlet fordeling af pladserne i de stående udvalg anvendelse.

§ 12. Byrådet kan beslutte, at de over for byrådet fremsatte forslag underkastes en nærmere prøvelse af et af de af byrådet nedsatte 7 faste udvalg. Byrådet kan endvidere, når det finder, at en sag er af en sådan beskaffenhed, at den forinden beslutning, om den kan tages, bør prøves af et særligt midlertidigt udvalg, nedsætte et sådant med det antal medlemmer, som byrådet finder fornødent.

Stk. 2. De 7 faste udvalg og de i stk. 1 nævnte midlertidige udvalg har til opgave at afgive skriftlig betænkning over de sager, som henvises til dem af byrådet, og de er pligtige at fremme betænkningens afgivelse med størst mulig hurtighed.

Borgmester og rådmænd skal stå til disposition for udvalgene med enhver oplysning, som udvalget måtte forlange vedrørende sagen. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Et udvalg kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af byrådet end dem, der er medlem af udvalget, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Stk. 3. Efter behov afholder de 7 faste udvalg møder med det medlem af Magistraten, som forbereder sagerne for det pågældende udvalgs område, for at udvalget kan få en almindelig orientering om arbejdet i afdelingen. I forbindelse med denne orientering vil udvalget eller enkelte udvalgsmedlemmer kunne fremsætte forslag til behandling i afdelingen.

Et udvalg kan anmode borgmesteren henholdsvis rådmanden om en skriftlig besvarelse af konkrete spørgsmål eller om en mundtlig besvarelse i forbindelse med et udvalgmøde.

Hvis et spørgsmål, som ønskes skriftligt besvaret, ikke kan gives senest 10 arbejdsdage efter, det er stillet, skal rådmanden over for udvalget give en nærmere begrundelse herfor.

I forbindelse med spørgsmål af tværgående karakter kan udvalget anmode borgmesteren eller en eller flere rådmænd om, efter nærmere aftale med udvalgsformanden, at deltage i et møde eller bidrage til en skriftlig besvarelse.

Stk. 4. De faste udvalg har til opgave at virke som rådgivende organ for borgmesteren, henholdsvis pågældende rådmand.

De faste udvalg er berettiget til af egen drift at optage sager, der hører under den pågældende magistratsafdeling, til drøftelse.

Det påhviler borgmester og rådmænd at orientere det pågældende udvalg om sager, der er under forberedelse i magistratsafdelingen, for så vidt der er tale om større vedtagne budgetter, sager om frigivelse af anlægsbevillinger samt sager, der er af en sådan karakter, at sagernes henvisning til udvalgsbehandling må anses som nærliggende.

På borgmesterens henholdsvis rådmandens eller udvalgets initiativ gennemføres der årligt 2-4 temadrøftelser vedrørende væsentlige og principielle problemstillinger, der knytter sig til afdelingens administrationsområde.

Udvalgene kan over for byrådet stille forslag om temadebatter i byrådet."

I den anledning skal Indenrigs- og Sundhedsministeriet meddele, at ministeriet kan godkende ændringen af §§ 8, 11 og 12 i Aarhus Kommunes styrelsesvedtægt. Ministeriet har lagt vægt på, at ændringen ikke giver anledning til uklarhed i opgave- og kompetenceafgrænsningen mellem de politiske organer i kommunen, herunder at de faste udvalg i en magistratskommune alene varetager rådgivende funktioner.

Der er efter ministeriets opfattelse intet i § 64 i lov om kommunernes styrelse til hinder for, at flere faste udvalg har et opgaveområde, der svarer til én magistrats sagsområde, ligesom ministeriet tidligere ved brev af 6. december 2005 (resumédata-basen 05.1.4) ses at have godkendt en tilsvarende ordning ved oprettelse af et socialudvalg og et beskæftigelsesudvalg, hvis opgaveområde svarede til sagsområdet for Magistratsafdelingen for Sociale forhold og Beskæftigelse.

4. Ændringer i udvalgsvederlag

Som følge af nedsættelsen af det nye Natur- og Klimaudvalg ønsker Aarhus Kommune at fastsætte vederlag til syv – og ikke som hidtil seks – udvalgsformænd. Kommunen ønsker endvidere at harmonisere vederlagene for formændene for de faste udvalg til 6 2/3 pct. af borgmesterens vederlag samt at fastsætte et vederlag på 10 pct. af borgmesterens vederlag til næstformanden for børne- og ungeudvalget.

Aarhus Kommune har i forbindelse med henvendelsen oplyst følgende om den ønskede harmonisering af vederlag til formændene på tværs af de faste udvalg:

"Ændringen af vederlagene for udvalgsformændene skyldes [...], at der med oprettelsen af det nye stående udvalg er en forventning om, at Teknisk Udvalg vil blive aflastet i en sådan grad, at arbejdsbelastningen for hhv. formænd og medlemmer vil blive i samme størrelsesorden som de øvrige faste udvalg. Dette er baggrunden for harmoniseringen af vederlagene på tværs af alle stående udvalg."

Efter § 14 i den gældende styrelsesvedtægt modtager formanden for Teknisk Udvalg et vederlag på 10 pct. af borgmesterens vederlag, mens formændene for de øvrige fem faste udvalg hver modtager 6 2/3 pct. af borgmesterens vederlag.

Næstformanden for børne- og ungeudvalget modtager efter den gældende styrelsesvedtægt ikke vederlag.

Aarhus Kommune ønsker på den baggrund at ændre § 14 i styrelsesvedtægten, således at bestemmelsen får følgende indhold:

”§ 14. Formændene for de 7 faste udvalg oppebærer et vederlag, som udgør 6 2/3 % af borgmesterens vederlag.

Stk. 2. Formanden for Børne- og ungeudvalget (tvangsforanstaltninger m.v.) oppebærer et vederlag, som udgør 15 % af borgmesterens vederlag.

Stk. 3. Næstformanden for Børne- og ungeudvalget (tvangsforanstaltninger m.v.) oppebærer et vederlag, som udgør 10 % af borgmesterens vederlag.”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ingen bemærkninger til de ønskede ændringer i udvalgsvederlagene. Ministeriet har i den forbindelse noteret sig, at vederlagene ligger inden for de fastsatte maksimumrammer for de enkelte vederlag på henholdsvis 10 pct. af borgmesterens vederlag for udvalgsformænd og -næstformænd og 40 pct. af borgmesterens vederlag for formanden og næstformanden for børne- og ungeudvalget, jf. § 14, stk. 5, i vederlagsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1325 af 13. november 2025).

Indenrigs- og Sundhedsministeriet henleder endvidere opmærksomheden på, at summen af vederlagene til formænd, næstformænd og medlemmer af faste udvalg og særlige udvalg samt til formanden og næstformanden for børne- og ungeudvalget og til formænd for udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2, i folkeoplysningsloven, skal ligge inden for den fastsatte udvalgspulje på 270 pct. af borgmesterens vederlag, jf. § 14, stk. 4, i vederlagsbekendtgørelsen. Ministeriet forudsætter i den forbindelse, at vederlagene til medlemmer, der ikke er formænd og næstformænd, i faste udvalg og særlige udvalg, hvis fordeling ikke skal fastsættes i styrelsesvedtægten, men træffes ved beslutning i kommunalbestyrelsen, jf. vederlagsbekendtgørelsens § 14, stk. 1 og 6, fastsættes i en sådan størrelse, at summen af de samlede vederlag til formænd, næstformænd og medlemmer af faste udvalg og særlige udvalg samt til formanden og næstformanden for børne- og ungeudvalget og til formænd for udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2, i folkeoplysningsloven, ligger inden for den fastsatte udvalgspulje på 270 pct. af borgmesterens vederlag.

Det bemærkes, at det fremgår af indstillingen til byrådet, at Aarhus Kommune tillige ønsker at harmonisere vederlagene til medlemmerne af de faste udvalg. Da dette kan gennemføres ved byrådets egen beslutning, jf. § 14, stk. 1, i vederlagsbekendtgørelsen, er spørgsmålet ikke omfattet af stadfæstelsen af styrelsesvedtægten.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal anmode Aarhus Kommune om at sende den ændrede styrelsesvedtægt til Ankestyrelsen, jf. § 2, stk. 3, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

Kopi af dette brev er sendt til Ankestyrelsen.

Med venlig hilsen

Nikolaj Stenfalk
Kontorchef